
52

Besluit van 27 januari 2006, houdende regels ter berekening van het minimumbedrag van het eigen vermogen van pensioenfondsen en beroepspensioenfondsen (Besluit minimumbedrag eigen vermogen pensioenfondsen)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 2 september 2005, Directie Arbeidsverhoudingen, nr. AV/PB/2005/67774;

Gelet op de artikelen 9a, vierde lid, van de Pensioen- en spaarfondsenwet en 59, derde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling;

De Raad van State gehoord (advies van 15 september 2005, nr. W12.05.0388/IV);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 24 januari 2006, Directie Arbeidsverhoudingen, nr. AV/PB/2006/5795;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1. Definitie

In dit besluit wordt onder pensioenfonds verstaan:

- a. pensioenfonds als bedoeld in artikel 9a, derde lid, van de Pensioen- & spaarfondsenwet; en
- b. beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 59, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Artikel 2. Samenstelling eigen vermogen

1. Het eigen vermogen van een pensioenfonds wordt met name gevormd door de volgende vermogensbestanddelen:

- a. het gestorte aandelenkapitaal of waarborgkapitaal vermeerderd met de ledenrekeningen;
- b. de reserves;
- c. het onverdeelde positieve of negatieve resultaat;
- d. het cumulatief preferent aandelenkapitaal;
- e. de achtergestelde leningen;
- f. de effecten met onbepaalde looptijd en andere vermogensinstrumenten;

- g. de meerwaarden in verband met de onderwaardering van activa dan wel op grond van resultaatsverwachtingen van het pensioenfonds; en
 - h. de helft van het obligo van het geplaatste kapitaal of van het in aandelen verdeeld waarborgkapitaal.
2. Het eigen vermogen wordt verminderd met het bedrag van de eigen aandelen die rechtstreeks door het pensioenfonds worden gehouden en met het bedrag van de immateriële activa.

Artikel 3. Ledenrekeningen

1. De ledenrekeningen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, worden alleen meegeteld, wanneer de statuten bepalen dat:
- a. vanaf deze rekeningen alleen betalingen aan de leden plaatsvinden als daardoor het eigen vermogen niet daalt beneden het vereiste niveau, dan wel bij liquidatie van het pensioenfonds, als alle andere schulden zijn voldaan;
 - b. elke betaling vanaf deze ledenrekeningen voor andere doeleinden dan de individuele opzegging van het lidmaatschap niet eerder plaatsvindt dan nadat dertig dagen zijn verstreken na melding ervan aan de Pensioen- & Verzekeringskamer; en
 - c. de Pensioen- & Verzekeringskamer tegen deze betalingen bedenkingen naar voren kan brengen aan welke bedenkingen het pensioenfonds tegemoet zal komen.
2. De statutaire bepalingen met betrekking tot de ledenrekeningen worden niet gewijzigd dan nadat daarvoor toestemming van de Pensioen- & Verzekeringskamer is verkregen.

Artikel 4. Cumulatief preferent aandelenkapitaal en achtergestelde leningen

1. Het cumulatief preferent aandelenkapitaal en de achtergestelde leningen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdelen d en e, worden meegeteld tot een maximum van vijftig procent van het totaal van het eigen vermogen of het minimumbedrag van het eigen vermogen, naargelang welk bedrag het laagst is, waarvan niet meer dan vijftientwintig procent in de vorm van achtergestelde leningen met vaste looptijd, of het cumulatief preferent aandelenkapitaal met vaste termijn, mits bindende overeenkomsten gelden op grond waarvan, in geval van liquidatie van het pensioenfonds, de achtergestelde leningen of preferente aandelen achtergesteld worden bij de vorderingen van alle andere crediteuren en pas worden terugbetaald als alle andere schulden zijn voldaan.
2. De achtergestelde leningen worden meegeteld voor zover bedragen zijn gestort.
3. Achtergestelde leningen met een vaste looptijd worden meegeteld als de oorspronkelijke looptijd ten minste vijf jaar bedraagt. Uiterlijk een jaar voor de contractuele vervaldag legt het pensioenfonds een plan ter toestemming voor aan de Pensioen- & Verzekeringskamer waarin uiteen wordt gezet op welke wijze het eigen vermogen zal worden gehandhaafd of op de vervaldag op het vereiste niveau zal worden gebracht.
4. Achtergestelde leningen zonder een vaste looptijd worden meegeteld als deze worden of zullen worden afgelost met een opzeggingstermijn van ten minste vijf jaar of de Pensioen- & Verzekeringskamer aflossing heeft toegestaan. Het verzoek om toestemming voor de aflossing wordt ten minste zes maanden voor de beoogde aflossingsdatum bij de Pensioen- & Verzekeringskamer ingediend.
5. De leningsovereenkomst bevat geen bepaling op grond waarvan de achtergestelde lening voor het einde van de looptijd, anders dan bij liquidatie van het pensioenfonds, moet worden afgelost.

6. In afwijking van het vijfde lid kan de Pensioen- & Verzekeringskamer toestemming verlenen voor vervroegde terugbetaling van achtergestelde leningen met een vaste looptijd, wanneer het initiatief hiertoe uitgaat van het pensioenfonds en het eigen vermogen niet onder het vereiste niveau daalt.

7. De leningsovereenkomst wordt niet gewijzigd dan nadat daarvoor toestemming van de Pensioen- & Verzekeringskamer is verkregen.

Artikel 5. Effecten met onbepaalde looptijd en andere vermogensinstrumenten

1. De effecten met onbepaalde looptijd en andere vermogensinstrumenten, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, worden voor het totaal van deze effecten en van de achtergestelde leningen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel e, meegeteld tot een maximum van vijftig procent van het totaal van het eigen vermogen of het minimumbedrag van het eigen vermogen, naargelang welk bedrag het laagst is, voor zover:

- a. in de emissieovereenkomst is vastgelegd dat het pensioenfonds de rentebetaling uit kan stellen;
- b. de vorderingen op het pensioenfonds uit hoofde van de genoemde effecten zijn achtergesteld ten opzichte van overige vorderingen;
- c. in de emissieovereenkomst is vastgelegd dat verliezen kunnen worden gecompenseerd met het bedrag van de lening en nog te betalen rente; en
- d. bedragen zijn gestort.

2. De aflossing van de effecten met onbepaalde looptijd en andere vermogensinstrumenten vindt niet plaats dan nadat daarvoor toestemming van de Pensioen- & Verzekeringskamer is verkregen.

Artikel 6. Meerwaarden

1. De meerwaarden, bedoeld in artikel 2, onderdeel g, worden niet meegeteld dan nadat daarvoor toestemming van de Pensioen- & Verzekeringskamer is verkregen.

2. Maximaal vijftig procent van de meerwaarden op grond van een positief resultaat wordt meegeteld tot een maximum van vijftientwintig procent van het totaal van het eigen vermogen of het minimumbedrag van het eigen vermogen, naargelang welk bedrag het laagst is.

3. Het positief resultaat wordt verkregen door het geschatte jaarresultaat te vermenigvuldigen met een factor die de gemiddelde resterende looptijd van de overeenkomsten vertegenwoordigt en ten hoogste zes bedraagt. Het geschatte positieve jaarresultaat bedraagt maximaal het gemiddelde van de positieve resultaten die de laatste vijf boekjaren zijn gemaakt op de werkzaamheden.

4. De Pensioen- & Verzekeringskamer kan toestemming verlenen voor het meetellen van de meerwaarden op grond van een positief resultaat wanneer:

- a. het pensioenfonds een actuair verslag overlegt waaruit blijkt dat de positieve resultaten in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid ook daadwerkelijk zullen worden gerealiseerd; en
- b. niet reeds rekening is gehouden met de toekomstige positieve resultaten die voortvloeien uit de latente netto meerwaarden, bedoeld in het vijfde lid.

5. De latente netto meerwaarden die voortvloeien uit de waardering van de activa worden meegeteld voorzover deze netto reserves geen uitzonderlijk karakter hebben.

Artikel 7. Obligo

Van het obligo van het geplaatste kapitaal of van het in aandelen verdeelde waarborgkapitaal wordt de helft meegeteld tot een maximum van vijftig procent van het eigen vermogen of het minimumbedrag van het eigen vermogen, naargelang welk bedrag het laagst is, wanneer van het geplaatste kapitaal minimaal vijftentwintig procent is gestort.

Artikel 8. Minimumbedrag van het eigen vermogen

1. Het minimumbedrag van het eigen vermogen bedraagt het totaal van de in dit artikel beschreven berekeningen.

2. Voor pensioenregelingen waarbij door het pensioenfonds beleggingsrisico wordt gelopen wordt vier procent van de bruto technische voorzieningen vermenigvuldigd met de verhouding tussen de bruto technische voorzieningen onder aftrek van de overdrachten uit hoofde van herverzekering en de bruto technische voorzieningen aan het eind van het afgelopen boekjaar. Dit verhoudingsgetal is ten minste vijftentwintig procent.

3. Voor pensioenregelingen waarbij door het fonds geen beleggingsrisico wordt gelopen en waarbij de beheerslasten voor een periode van meer dan vijf jaar zijn vastgelegd wordt één procent van de technische voorzieningen aan het einde van het boekjaar gerekend.

4. Voor pensioenregelingen waarbij door het pensioenfonds geen beleggingsrisico wordt gelopen en waarbij de beheerslasten voor een periode van vijf jaar of minder zijn vastgelegd wordt vijftentwintig procent van de netto beheerslasten in verband met de bedrijfsuitoefening in het afgelopen boekjaar gerekend.

5. Voor pensioenregelingen met risicokapitaal wordt 0,3 procent van het risicokapitaal bij overlijden vermenigvuldigd met de verhouding tussen het risicokapitaal onder aftrek van de overdrachten uit hoofde van herverzekering en het risicokapitaal in het afgelopen boekjaar. Dit verhoudingsgetal is ten minste vijftig procent.

6. Voor aanvullende pensioenregelingen wordt de hoogste uitkomst van de volgende berekeningen gerekend:

a. achttien procent van de in het afgelopen boekjaar geboekte dan wel verdiende premies, naargelang welk bedrag het hoogst is en van de in rekening gebrachte poliskosten, voor zover deze premies en kosten niet meer bedragen dan € 50 miljoen, vermeerderd met zestien procent van deze premies en kosten voor zover deze meer bedragen dan € 50 miljoen. De uitkomst van deze berekening wordt vermenigvuldigd met de verhouding tussen de schade die voor eigen rekening komen van de verzekeraar na overdracht uit hoofde van herverzekering en de bruto schade in de afgelopen drie boekjaren. Dit verhoudingsgetal is ten minste vijftig procent;

b. zesentwintig procent van de gemiddeld geboekte bruto schade in de afgelopen drie boekjaren en van de gemiddelde toevoeging aan de schadevoorziening in deze jaren, voor zover deze schade en toevoeging niet meer bedragen dan € 35 miljoen, vermeerderd met drieëntwintig procent van deze schade en toevoeging, voor zover deze meer bedragen dan € 35 miljoen. De uitkomst van deze berekening wordt vermenigvuldigd met de verhouding tussen de schade die voor eigen rekening komen van de verzekeraar na overdracht uit hoofde van herverzekering en de bruto schade in de afgelopen drie boekjaren. Dit verhoudingsgetal is ten minste vijftig procent.

7. Indien de hoogste uitkomst van de berekeningen, bedoeld in het zesde lid, lager is dan in het afgelopen boekjaar, is de uitkomst ten minste gelijk aan de uitkomst van het afgelopen boekjaar vermenigvuldigd met de verhouding tussen de technische voorzieningen voor te betalen schade onder aftrek van de overdrachten uit herverzekering aan het

einde van het afgelopen boekjaar en de technische voorzieningen voor te betalen schaden onder aftrek van de overdrachten uit herverzekering aan het begin van het afgelopen boekjaar. Dit verhoudingsgetal is ten hoogste honderd procent.

8. De Pensioen- & Verzekeringskamer kan tegen de op herverzekering gebaseerde verlaging van het minimumbedrag van het eigen vermogen overeenkomstig het tweede, vijfde, zesde en zevende lid, bedenkingen naar voren brengen indien:

- a. de aard of de kwaliteit van de overdracht uit hoofde van herverzekering sinds het afgelopen boekjaar sterk is gewijzigd; of
- b. er nauwelijks of geen risico-overdracht plaatsvindt uit hoofde van herverzekering.

Artikel 9. Vervallen meetellen resultaatsverwachtingen per 2010

Met ingang van 1 januari 2010 wordt dit besluit als volgt gewijzigd:

1. In artikel 2, eerste lid, onderdeel g, vervalt de zinsnede «dan wel op grond van resultaatsverwachtingen».

2. In artikel 6 vervallen het tweede tot en met vierde lid, onder vernummering van het vijfde tot het tweede lid.

Artikel 10. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 11. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit minimumbedrag eigen vermogen pensioenfondsen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 27 januari 2006

Beatrix

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus

Uitgegeven de zevende februari 2006

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b van de Wet op de Raad van State, omdat het uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat.

Algemeen

Artikel 17, tweede lid, van richtlijn 2003/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfs-pensioenvoorziening (PbEG L 235/10) (hierna: richtlijn pensioen-instellingen) schrijft voor dat het minimumbedrag van het bij wijze van buffer aangehouden eigen vermogen van pensioenfondsen en beroeps-pensioenfondsen die niet volledig het uit de aangegane verplichtingen voortspruitende risico hebben overgedragen of herverzekerd, moet worden berekend overeenkomstig een tweetal artikelen uit een andere richtlijn. Het betreft de artikelen 27 en 28 van richtlijn 2002/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 november 2002 betreffende levensverzekering (PbEG L 345) (hierna: de richtlijn).

Het voorschrift uit de richtlijn pensioeninstellingen is met de Wet tot wijziging van de Pensioen- en spaarfondsenwet en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2003/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (PbEG L 235/10) (hierna: implementatiewet) geïmplementeerd in artikel 9a, derde en vierde lid, van de PSW. In artikel 9a, vierde lid, van de PSW is bepaald dat de berekening (gebaseerd op de artikelen 27 en 28 van de richtlijn) bij algemene maatregel van bestuur wordt uitgewerkt. Het voorliggende besluit strekt daartoe.

Artikel 27 van de richtlijn bevat regels over de vermogensbestanddelen die kunnen worden meegeteld voor het bepalen van het eigen vermogen; artikel 28 van de richtlijn betreft de berekening van het minimumbedrag van het eigen vermogen. De problematiek van de berekening van het minimumbedrag van het eigen vermogen, ofwel het minimaal vereist eigen vermogen, is onder meer aan de orde gekomen in de brief van Staatssecretaris Rutte van 6 februari 2004 aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2003/04, 28 294, nr. 4 herdruk) met de nota over de hoofdlijnen voor de regeling voor het financiële toezicht op Pensioenfondsen (hierna: nota Hoofdlijnen FTK). In punt 24 van die nota is aangegeven dat voor de berekening van het minimaal vereist eigen vermogen de voorschriften in de richtlijn pensioeninstellingen bepalend zijn. Daarbij is tevens aangegeven dat dit minimaal vereist eigen vermogen ca. 5% bedraagt van de technische voorzieningen. In het algemeen overleg op 11 maart 2004 met de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer is instemmend op deze nota gereageerd (Kamerstukken II 2003/04, 28 294, nr. 5). Daarbij dient overigens te worden opgemerkt dat deze 5% reeds deel uitmaakt van de bestaande praktijk van het toezicht op pensioenfondsen (zie in dat verband onder meer de brief van de Pensioen- & Verzekeringskamer, d.d. 21 oktober 2004, aan de pensioenfondsen op hun website).

Overigens maakt de vaststelling van het vereist eigen vermogen – in de punten 27 en 22 van de nota Hoofdlijnen FTK wordt voor een standaard-pensioenfonds een dekkingsgraad van 130% geconcludeerd (dus een vereist eigen vermogen van 30%) – geen deel uit van dit besluit, omdat de richtlijn pensioeninstellingen geen regels stelt over de hoogte van het vereist eigen vermogen.

De bepalingen uit de artikelen 27 en 28 van de richtlijn zijn zoveel mogelijk in dit besluit overgenomen in plaats van deze bepalingen te beperken tot de stichtingsvorm (de rechtsvorm die verreweg het meest bij pensioenfondsen voorkomt). De reden daarvoor is dat met dit besluit sprake is van «kale» implementatie (zoals dat ook het geval is met de

implementatiewet), de PSW voor pensioenfondsen geen bepaalde rechtsvorm voorschrijft en er ook pensioenfondsen zijn met een andere rechtsvorm dan die van de stichting.

Omdat de richtlijn pensioeninstellingen geen waardering op marktwaarde voorschrijft, bevat dit besluit bepalingen omtrent de «meerwaarden», zoals die zijn opgenomen in artikel 27 van de richtlijn. Bij pensioenfondsen die reeds de nota Hoofdlijnen FTK toepassen, is die problematiek van de «meerwaarden» reeds verwerkt in de verplichte waardering op marktwaarde die aan het in de nota Hoofdlijnen FTK neergelegde systeem inherent is.

Aangezien de artikelen 27 en 28 van de richtlijn reeds zijn geïmplementeerd in de Nederlandse regelgeving bij besluit van 11 november 2002, Stb. 2003, 483, is in het onderhavige besluit zoveel mogelijk aangesloten bij de in dat besluit voorkomende terminologie. Het betreft met name het Besluit solvabiliteitsmarge verzekeringsbedrijf 1994 (hierna: Besluit solvabiliteitsmarge). Daarbij dienen de woorden «winst» en «verlies» in de artikelen 27 en 28 van de richtlijn te worden gezien tegen de achtergrond dat de richtlijn voor Nederlandse verzekeringsondernemingen een beperking van de rechtsvorm bevat tot de naamloze vennootschap en de onderlinge waarborgmaatschappij. Aangezien de woorden «winst» en «verlies» voor pensioenfondsen die de stichtingsvorm hebben minder toepasselijk zijn, zijn die woorden in dit besluit vertaald met respectievelijk «positief resultaat» en «negatief resultaat». Het hangt af van hetgeen is bepaald in de statuten en reglementen van het pensioenfonds welke bestemming aan dat resultaat wordt gegeven.

Verder verdient de terminologie «eigen vermogen» nog enige toelichting. Artikel 17 van de richtlijn is getiteld «het voorgeschreven eigen vermogen». In het eerste en tweede lid van artikel 17 van de richtlijn wordt dit vervolgens «de aanvullende activa» genoemd. In de implementatiewet is erop gewezen dat met «de aanvullende activa» en «het eigen vermogen» hetzelfde wordt bedoeld. Vervolgens is aangegeven dat, om misverstanden te voorkomen, in artikel 9a, derde en vierde lid, van de implementatiewet het in Nederland gebruikelijke begrip «eigen vermogen» wordt gebruikt. Dat is ook gebeurd in de nota Hoofdlijnen FTK. Diezelfde termen zullen ook worden gebruikt in het wetsvoorstel Pensioenwet.

In lijn met het bovenstaande is de term: «beschikbare solvabiliteitsmarge» in artikel 27 van de richtlijn in dit besluit vertaald met de term «eigen vermogen» en is de term «vereiste solvabiliteitsmarge» in artikel 28 van de richtlijn in dit besluit vertaald met «het minimumbedrag van het eigen vermogen».

Over de vermelding van de Pensioen- & Verzekeringskamer in dit besluit dient het volgende te worden opgemerkt. Met de inwerkingtreding van de Wet van 13 oktober 2004, houdende bepalingen in verband met de fusie van De Nederlandsche Bank N.V. en de Stichting Pensioen- & Verzekeringskamer (Staatsblad 2004, 556), wordt het toezicht op de naleving van onder meer de PSW uitgevoerd door De Nederlandsche Bank N.V. Artikel 2 van de genoemde wet heeft tot gevolg dat de taken van de Pensioen- & Verzekeringskamer over zijn gegaan op De Nederlandsche Bank N.V. en dat daarom overal waar op dit moment in regelgeving «de Pensioen- & Verzekeringskamer» geschreven staat, eigenlijk moet worden gelezen «De Nederlandsche Bank N.V.» In het artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting wordt daarom gesproken over De Nederlandsche Bank N.V. en in de artikelen van dit besluit over de Pensioen- & Verzekeringskamer.

Tot slot is, overeenkomstig Aanwijzing 344 van de Aanwijzingen voor de regelgeving, onderstaand een transponeringstabel opgenomen. Deze tabel geeft weer hoe de artikelen 27 en 28 van richtlijn 2002/83/EG in onderhavig besluit zijn geïmplementeerd.

Richtlijn 2002/83/EG, artikel:	Besluit, artikel:
27, eerste lid	2, eerste lid
27, tweede lid, aanhef	1
27, tweede lid, onderdeel a	2, eerste lid, onderdeel a, en 3
27, tweede lid, onderdeel b	2, eerste lid, onderdeel b
27, tweede lid, onderdeel c	2, eerste lid, onderdeel c
27, tweede lid, onderdeel d, eerste alinea	2, eerste lid, onderdeel b
27, tweede lid, onderdeel d, tweede alinea	2, tweede lid
27, derde lid, onderdeel a	2, eerste lid, onderdelen d en e, en 4
27, derde lid, onderdeel b	2, eerste lid, onderdeel f, en 5
27, vierde lid, onderdelen a, b en c	2, eerste lid, onderdeel g, 6 en 10
27, vierde lid, onderdeel d	2, eerste lid, onderdeel h, en 7
28, eerste lid	8, eerste lid
28, tweede lid, onderdeel a	8, tweede lid,
28, tweede lid, onderdeel b	8, vijfde lid
28, derde lid	8, zesde tot en met achtste lid
28, vierde lid	–
28, vijfde lid	8, tweede lid
28, zesde lid	–
28, zevende lid, onderdeel a	8, tweede lid
28, zevende lid, onderdeel b	8, derde lid
28, zevende lid, onderdeel c	8, vierde lid
28, zevende lid, onderdeel d	8, vijfde lid

Artikelsgewijs

Artikel 1

De pensioenfondsen waarvoor de in dit besluit vervatte regels gelden, zijn de fondsen bedoeld in artikel 9a, derde lid, van de Pensioen- en spaarfondsenwet. Dit betekent dat ondernemingspensioenfondsen, bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenfondsen die niet volledig het uit de aangegane verplichtingen voortspruitende risico, bedoeld in artikel 9, eerste of tweede lid, van de wet hebben overgedragen of herv verzekerd, onder de werking van dit besluit vallen.

Een definitie van het «eigen vermogen» is overigens niet opgenomen omdat dit begrip reeds is beschreven in artikel 9a, derde lid, van de Pensioen- en spaarfondsenwet. (De daar gegeven definitie sluit aan op artikel 27, tweede lid, aanhef, van de richtlijn.)

Artikel 2

Artikel 2 bevat de implementatie van artikel 27, eerste en tweede lid, van de richtlijn. De bepaling is voor verzekeraars in het verleden geïmplementeerd in artikel 68, eerste lid, van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993. In artikel 2, eerste lid, van dit besluit is zoveel mogelijk bij die formulering aangesloten. Het artikel is vanzelfsprekend ook van toepassing op pensioenuitvoerders met een andere rechtsvorm dan die van de N.V. of de B.V. (zie artikel 1 van dit besluit). De in dit besluit gehanteerde terminologie dient in dat licht uitgelegd te worden. In artikel 2, eerste lid, onderdeel a, wordt bijvoorbeeld met «waarborgkapitaal» eveneens bedoeld het kapitaal van een stichting, bedoeld in artikel 373, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

In artikel 27 van de richtlijn worden verschillende vermogensbestanddelen beschreven evenals de mate waarin deze mee mogen worden geteld bij het bepalen van de omvang van het eigen vermogen. Artikel 2 somt dan ook de vermogensbestanddelen op die mee mogen worden geteld bij het vaststellen van de omvang van het eigen vermogen.

Bij de implementatie is nauw aangesloten bij de manier waarop artikel 27 van de richtlijn in artikel 3, eerste lid, van het Besluit solvabiliteitsmarge is verwerkt.

In het eerste lid, onderdeel a, is artikel 27, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn opgenomen, overeenkomstig de wijze waarop dit in het Besluit solvabiliteitsmarge is gebeurd (zie artikel 3, eerste lid, onderdeel a).

In het eerste lid, onderdeel b, is artikel 27, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn opgenomen, overeenkomstig de wijze waarop dit in het Besluit solvabiliteitsmarge is gebeurd (zie artikel 3, eerste lid, onderdeel c). Daarbij kon de in de richtlijn vervatte zin «de (wettelijke of vrije) reserves die niet tegenover verplichtingen staan» worden samengevat met de woorden «de reserves». Hieronder vallen tevens de reserves, bedoeld in artikel 27, tweede lid, onderdeel d, van de richtlijn («de op de balans opgenomen winstreserves (...) tot dekking van eventuele verliezen (...)»).

In het eerste lid, onderdeel c, is artikel 27, tweede lid, onderdeel c, van de richtlijn geïmplementeerd. Daarbij zou overeenkomstig artikel 3, eerste lid, onderdeel d, van het Besluit solvabiliteitsmarge de uit de richtlijn afkomstige zinsnede «de overgebrachte winst of het overgebrachte verlies, na aftrek van de uit te keren dividenden» moeten worden vertaald met «de onverdeelde winst dan wel het verlies». Zoals echter in het algemeen deel van deze nota van toelichting is aangegeven, is in dit besluit «winst» vertaald met «resultaat». Daarmee is onderdeel c komen te luiden: «het onverdeelde positieve of negatieve resultaat».

Het eerste lid, onderdeel d, bevat de implementatie van artikel 27, derde lid, onderdeel a, eerste zinsnede, van de richtlijn («het gecumuleerd preferent aandelenkapitaal»). Voor de formulering van het eerste lid, onderdeel d, van dit besluit is aangesloten bij artikel 3, eerste lid, onderdeel g, van het Besluit solvabiliteitsmarge.

In onderdeel e van het eerste lid is het in artikel 27, derde lid, onderdeel a, van de richtlijn als tweede genoemde vermogensbestanddeel – de achtergestelde leningen – geïmplementeerd. De nadere voorschriften omtrent de achtergestelde leningen en het cumulatief preferent aandelenkapitaal zijn opgenomen in artikel 4 van dit besluit.

Onderdeel f van het eerste lid is afkomstig uit artikel 27, derde lid, onderdeel b, van de richtlijn. De nadere voorschriften die de richtlijn stelt over de effecten met onbepaalde looptijd en andere vermogensinstrumenten zijn opgenomen in artikel 5 van dit besluit.

Het eerste lid, onderdeel g, is afkomstig uit artikel 27, vierde lid, van de richtlijn. De nadere eisen die de richtlijn stelt zijn uitgewerkt in artikel 6 van dit besluit. Bij de formulering van het eerste lid, onderdeel g, is aangesloten bij artikel 3, eerste lid, onderdeel f, van het Besluit solvabiliteitsmarge. Het woord «winstverwachtingen» is in lijn met het bovenstaande vertaald met «resultaatsverwachtingen».

Onderdeel h van het eerste lid bevat de implementatie van artikel 27, vierde lid, onderdeel d, van de richtlijn. De bepaling is gelijkkluidend aan die vervat in artikel 3, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit solvabiliteitsmarge. De nadere eisen die gelden voor het meetellen van het niet-gestorte deel van het (aandelen)kapitaal (het «obligo»), zijn opgenomen in artikel 7 van dit besluit.

Het tweede lid van artikel 2 bevat de slotzin van artikel 27, tweede lid, van de richtlijn. De term «immateriële activa» is een vertaling van de term «onlichamelijke bestanddelen» in artikel 27, tweede lid, aanhef, van de richtlijn.

Artikel 3

In artikel 3 zijn de nadere regels omtrent de ledenrekeningen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van dit besluit opgenomen. Deze regels zijn afkomstig uit artikel 27, tweede lid, onderdeel a, subonderdelen i, ii en iii, van de richtlijn. De formulering van het eerste lid, onderdelen a, b en c,

van dit besluit is afgestemd op de formulering van artikel 3, tweede lid, onderdeel a, van het Besluit solvabiliteitsmarge. Het tweede lid is afgestemd op artikel 3, tweede lid, onderdeel b, van het Besluit solvabiliteitsmarge.

Artikel 27, tweede lid, onderdeel a, subonderdeel iii, van de richtlijn is in het tweede lid opgenomen. In het Besluit solvabiliteitsmarge is dit deel van de richtlijn geregeld in artikel 3, tweede lid, onderdeel b.

Artikel 4

Het eerste lid bevat de implementatie van artikel 27, derde lid, onderdeel a, eerste lid, van de richtlijn. In het tweede lid is het uit artikel 27, derde lid, onderdeel a, subonderdeel i, van de richtlijn afkomstige voorschrift opgenomen. (Zie artikel 3, tweede lid, onderdeel f, aanhef, eerste en tweede aandachtsstreepje, van het Besluit solvabiliteitsmarge.)

In artikel 4, derde lid, van dit besluit is de zinsnede «tenzij de mate waarin de lening als bestanddeel van het eigen vermogen in aanmerking mag worden genomen, gedurende minimaal de laatste vijf jaren voor de vervaldag geleidelijk wordt verlaagd» (zie artikel 27, derde lid, onderdeel a, subonderdeel ii, van de richtlijn) niet overgenomen. De zinsnede kan namelijk achterwege blijven, evenals in artikel 3 van het Besluit solvabiliteitsmarge is gebeurd, omdat een eventuele graduele verlaging ook zal moeten blijken uit het ter toestemming aan De Nederlandsche Bank N.V. (hierna: DNB) voorgelegde plan.

In artikel 4, vierde lid, zijn de eisen opgenomen waaraan achtergestelde leningen zonder vaste looptijd moeten voldoen om meegeteld te mogen worden bij het berekenen van het eigen vermogen. Deze eisen zijn afkomstig uit artikel 27, derde lid, onderdeel a, subonderdeel iii, van de richtlijn. In de formulering is aangesloten bij artikel 3, tweede lid, onderdeel f, van het Besluit solvabiliteitsmarge.

Uit de bedoelde richtlijnbevestiging is een tweetal zinsneden niet overgenomen. Ten eerste betreft dit de zinsnede «tenzij de leningen niet langer als bestanddelen van de beschikbare solvabiliteitsmarge worden aangemerkt». Wanneer niet wordt voldaan aan het in artikel 4, vierde lid, van dit besluit bepaalde komt een achtergestelde lening niet in aanmerking om mee te tellen bij de bepaling van het eigen vermogen. Daarmee voegt de geciteerde zinsnede niets toe aan hetgeen reeds uit artikel 4 van dit besluit voortvloeit.

Evenmin is de volgende tekst overgenomen in artikel 4 van dit besluit: «onder vermelding van de beschikbare en de vereiste solvabiliteitsmarge zowel vóór als na deze terugbetaling. De bevoegde autoriteiten verlenen alleen toestemming voor de terugbetaling indien de beschikbare solvabiliteitsmarge van de verzekeringsonderneming niet onder het vereiste niveau dreigt te dalen». De reden hiervoor is als volgt. DNB mag slechts toestemming verlenen voor terugbetaling wanneer het eigen vermogen daardoor niet onder het vereiste niveau daalt. Dit vloeit voort uit artikel 2, eerste lid, van dit besluit. Om te kunnen beoordelen of het eigen vermogen door aflossing niet onder het vereiste niveau daalt, zal een pensioenfonds gegevens moeten verstrekken zoals de omvang van het eigen vermogen voor en na de aflossing. In het Besluit solvabiliteitsmarge is in artikel 3 dezelfde keuze gemaakt met betrekking tot de twee hierboven geciteerde zinsneden.

De laatste zin van artikel 27, derde lid, onderdeel a, subonderdeel ii, van de richtlijn is overgenomen in artikel 4, zesde lid, van het voorliggende besluit. In het zesde lid wordt verwezen naar het «vereiste niveau» van het eigen vermogen. Met dat vereiste niveau wordt bedoeld op de grens die voortvloeit uit artikel 8 van dit besluit. De richtlijn stelt namelijk alleen in artikel 28 voorschriften aan het niveau van het (minimumbedrag) van het eigen vermogen. Het bepaalde in artikel 28 is geïmplementeerd in artikel 8 van dit besluit.

In artikel 4, vijfde en zevende lid, zijn de subonderdelen iv en v van artikel 27, derde lid, onderdeel a, van de richtlijn geïmplementeerd. Ook nu is bij het formuleren van de bepalingen aangesloten bij de corresponderende bepaling in het Besluit solvabiliteitsmarge (artikel 3, tweede lid, onderdeel f, laatste twee aandachtsstreepjes).

Artikel 5

Artikel 5, eerste lid, aanhef, bevat de implementatie van artikel 27, derde lid, onderdeel b, aanhef, van de richtlijn. In navolging van artikel 3, tweede lid, onderdeel g, van het Besluit solvabiliteitsmarge is de volgorde van de zin enigszins gewijzigd.

De onderdelen a tot en met d corresponderen met de subonderdelen ii tot en met v van artikel 27, derde lid, onderdeel b, van de richtlijn en artikel 3, tweede lid, onderdeel g, van het Besluit solvabiliteitsmarge.

In artikel 5, tweede lid, van dit besluit is artikel 27, derde lid, onderdeel b, subonderdeel i, van de richtlijn geïmplementeerd (op vergelijkbare wijze als is gebeurd in artikel 3, tweede lid, onderdeel g, eerste aandachtsstreepje, van het Besluit solvabiliteitsmarge). Effecten met onbepaalde looptijd en andere vermogensinstrumenten die worden meegeteld voor de berekening van de omvang van het eigen vermogen mogen alleen met toestemming van DNB worden afgelost.

Artikel 6

Dit artikel stelt nadere regels omtrent de meerwaarden. Deze regels zijn, zoals toegelicht in het algemeen deel van deze nota van toelichting, slechts relevant voor fondsen die nog niet werken met de in de nota Hoofdpijnen FTK vervatte regels. Fondsen die vrijwillig reeds de FTK-regels toepassen, werken met marktwaarde waardering, waardoor geen sprake kan zijn van meerwaarden als bedoeld in dit artikel.

De in dit artikel vervatte regels over de meerwaarden, vloeien voort uit artikel 27, vierde lid, onderdeel a, van de richtlijn. Het eerste en tweede lid zijn afgestemd op artikel 3, tweede lid, onderdeel e, van het Besluit solvabiliteitsmarge. Het betreft de implementatie van artikel 27, vierde lid, onderdeel a (eerste zin), van de richtlijn. Zoals toegelicht in het algemeen deel van deze nota van toelichting, is de term «winstverwachting» in het tweede lid (en volgende) van dit artikel vertaald met «positief resultaat».

In het derde lid is artikel 27, vierde lid, onderdeel a, tweede tot en met vierde zin, van de richtlijn geïmplementeerd.

Het vierde en vijfde lid bevatten de implementatie van artikel 27, vierde lid, respectievelijk onderdeel a, subonderdelen i en ii, en onderdeel c, van de richtlijn.

Artikel 27, vierde lid, onderdeel b, van de richtlijn geeft regels over het zogenoemde «zillmeren». Zillmeren is een berekeningsmethode waarbij de initiële kosten over een langere periode worden gespreid. Deze bepaling is niet in het besluit overgenomen omdat van zillmeren bij pensioenfondsen geen sprake kan zijn. De initiële kosten zijn namelijk in geval van pensioenfondsen veel lager dan bij levensverzekeraars. Daardoor komt zillmeren bij pensioenfondsen eenvoudigweg niet voor.

Artikel 7

In artikel 7 is artikel 27, vierde lid, onderdeel d, van de richtlijn opgenomen. Daarbij is overeenkomstig artikel 3, tweede lid, onderdeel c, van het Besluit solvabiliteitsmarge het «niet-gestorte gedeelte» van het kapitaal vervangen door het in Nederland gangbare «obligo».

Artikel 8 van dit besluit bevat de implementatie van artikel 28 van de richtlijn. Artikel 28 geeft een aantal berekeningen waaraan de vereiste solvabiliteitsmarge (oftewel het minimumbedrag van het eigen vermogen, zie het algemeen deel van deze nota van toelichting) moet voldoen. Ook bij de implementatie van dit artikel is nauwkeurig aansluiting gezocht bij het Besluit solvabiliteitsmarge, artikel 2.

Het merendeel van de in artikel 28 van de richtlijn genoemde activiteiten en bijhorende berekeningmethoden kunnen worden vertaald naar activiteiten van pensioenfondsen. Op basis van het bovenstaande is artikel 28 als volgt geïmplementeerd in artikel 8 van dit besluit.

Het eerste lid bevat de implementatie van artikel 28, eerste lid, van de richtlijn. Daarin is bepaald dat het minimumbedrag van eigen vermogen wordt bepaald op grond van de verder in artikel 28 van de richtlijn (en artikel 8 van dit besluit) opgenomen berekeningen.

In het tweede lid is de eerste berekening opgenomen. Deze vloeit voort uit artikel 28, tweede lid, onderdeel a, vijfde lid, en zevende lid, onderdeel a, van de richtlijn. De berekening ziet op de ouderdomspensioenregelingen.

De in het derde lid opgenomen berekening ziet eveneens op de ouderdomspensioenregelingen en bevat de implementatie van artikel 28, tweede lid, onderdeel a, en zevende lid, onderdeel b, van de richtlijn.

Artikel 8, vierde lid, van dit besluit bevat ook een berekeningsvoorschrift voor de ouderdomspensioenregelingen. Deze regel komt uit artikel 28, zevende lid, onderdeel c, van de richtlijn.

Het vijfde lid ziet op de nabestaandenpensioenregelingen. Daarmee is artikel 28, tweede lid, onderdeel b, en zevende lid, onderdeel d, van de richtlijn in het besluit verwerkt.

Voor de aanvullende pensioenregelingen is een berekeningsmethode opgenomen in het zesde en zevende lid. De betekenis van «aanvullende pensioenregelingen» in de context van dit besluit vloeit voort uit artikel 2, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn. Die bepaling beschrijft «aanvullende verzekeringen» als volgt: «de aanvullende verzekeringen welke door de levensverzekeringsondernemingen worden gesloten, namelijk inzonderheid de verzekering tegen lichamelijk letsel, met inbegrip van arbeidsongeschiktheid, de verzekering bij overlijden ten gevolge van een ongeval, de verzekering tegen invaliditeit ten gevolge van ongeval of ziekte, voorzover deze verschillende verzekeringen een aanvulling vormen op een levensverzekering». Het zesde en zevende lid van dit besluit bevatten de implementatie van artikel 28, derde lid, van de richtlijn. De richtlijn bevat echter niet zelf de berekening en verwijst daarvoor naar artikel 16bis van richtlijn 73/239/EEG. Het in artikel 16bis bepaalde is overeenkomstig artikel 2, eerste lid, onderdeel f, tweede en derde lid, van het Besluit solvabiliteitsmarge geïmplementeerd in het zesde, zevende en achtste lid van artikel 8 van het voorliggende besluit.

Een aantal berekeningen is niet overgenomen uit artikel 28 van de richtlijn. Zo is artikel 28, vierde lid, van de richtlijn niet geïmplementeerd omdat die bepaling betrekking heeft op de uitvoering van niet-opzegbare ziektekostenverzekeringen en dergelijke activiteiten niet vallen onder een van de erkende pensioenvormen.

Ook artikel 28, zesde lid, van de richtlijn is niet geïmplementeerd omdat die bepaling betrekking heeft op tontineverrichtingen en dergelijke zaken in Nederland niet zijn toegestaan, omdat het karakter van de tontine (gesloten «jaarkassen» of «jaarlagen») zich niet verhoudt tot de solidariteitselementen in een pensioenregeling.

Artikel 9

Dit artikel heeft tot gevolg dat pensioenfondsen met ingang van 1 januari 2010 hun resultaatsverwachtingen niet meer mee mogen tellen bij het bepalen van het eigen vermogen. De verwijzing naar de resultaatsverwachting in artikel 2 vervalt, evenals de nadere voorschriften daaromtrent in artikel 6. Deze bepaling is ingegeven door artikel 27, vierde lid, onderdeel a, van de richtlijn: de richtlijn staat meetelling van de resultaatsverwachtingen toe tot 31 december 2010.

Artikel 10

Dit besluit treedt op hetzelfde tijdstip in werking als de wijziging van de Pensioen- en Spaarfondsenwet en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2003/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (PbEG L 235/10).

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus